

Bij Johannes 21:1-14

Het zal u niet ontgaan zijn: de herdenking van 9/11. Kranten vol analyses over hoe het zo ver kwam, en wat het voor gevolgen heeft gehad – en nog steeds. Het is maar één thema waarvan je keel dichtgeknepen kan raken. Als het ons soms aanvliegt – In wat voor wereld leef ik? In wat voor wereld leven onze kinderen en onze kleinkinderen straks? – kan dit dan een plek zijn waar we ademruimte herwinnen? Onze moed bij elkaar rapen. Kunnen wij voor elkaar zo'n plek zijn?

De verhalen die we hier lezen willen ons “open ademen”. Veel ervan zijn variaties op een thema. Dat thema heet “Bevrijding”. Of “Opstanding”. Of “Uittocht”. Allemaal woorden voor ongeveer hetzelfde: dat je de moed niet moet verliezen. Dat er altijd nieuw begin mogelijk is. Het verhaal van net is ook zo'n verhaal. Na een lange nacht vruchteloos vissen breekt de morgen aan. Nou, dan weet je het in Bijbelse taal wel: het is opstaan geblazen.

Die man op de oever – die belichaamt die belofte van opstanding, van uittocht. Hij heeft zich na zijn dood al twee keer eerder aan zijn leerlingen, zijn vrienden, laten zien. Nu bakt hij op het strand een visje, terwijl zeven van hen in een boot op het water zitten. Van een aantal vertelt het verhaal dat ze vissers waren toen ze hem voor het eerst ontmoetten. Hij zou gezegd hebben: ‘Kom mee, dan maak ik jullie vissers van mensen’. Mensen vangen. Maar dan niet om ze klem te zetten, maar juist om ze vrij te maken. De verhalen verbeelden dat door hem zieken te laten genezen, demonen uit te laten drijven, doden op te laten wekken zelfs.

Een Ekklesia heeft de opdracht om dat verhaal levend te houden, gestalte te geven. Als we ons machteloos voelen – of bang – proberen we elkaar te inspireren, te bemoedigen. Maar op een ander moment proberen we elkaar juist onder de huid te kruipen en ongemakkelijk op onze stoel te doen schuiven. Doe ik wat ik kan? Wat kan ik dan doen? Vaker dan ons lief is herkennen we ons in de figuren van die vrienden in de boot. Terug in Galilea hebben ze geen idee hoe ze het visioen gestalte moeten geven. Of weten ze het wel, maar durven ze het niet? Zegt u het maar. Ze gaan maar weer vissen.

Ze gaan vissen op zee, staat er. Nou ja, zee... het meer van Tiberias eigenlijk. Maar de schrijver gebruikt hier het Griekse woord voor “zee”. Met dat woord roept hij het beeld op van de chaoskrachten waarover de Joodse traditie vertelt dat er één God is die daar orde in kan scheppen.

Chaos, dat kennen wij ook wel. Chaos staat voor alles waarin een mens niet meer tot zijn recht komt. Chaos is... een toeslagenaffaire: mensen die vermalen worden in een systeem.

Chaos is... de aarde zo uitputten dat het evenwicht zoekraakt.

Chaos is... de puinhoop die kan ontstaan tussen twee mensen.

Chaos is eigenlijk: uit het oog verliezen dat de mens tegenover je iemand is als jij. Met hetzelfde verlangen om gezien te worden en recht gedaan.

Chaos kan je zo overspoelen dat je niet meer weet wat je daar in hemelsnaam tegenover kunt stellen. De vrienden in de boot staan ook met lege handen. Denken ze. Maar dan staat daar die opstandingsmens, de Uittochtman, die vraagt of ze wat te eten hebben. Gooi de netten eens aan de rechterkant uit, roept hij. Alsof het verhaal wil zeggen: als je het visioen dat hij belichaamt een kans wil geven, dan moet je de moed bij elkaar zien te rapen om het in je leven, om het in deze wereld over een heel andere boeg te gooien.

En dat, vervolgt het verhaal, dat vraagt wel lef. Een sprong in het diepe is het, in de hoop dat je – met dat verhaal – iets in handen hebt dat de chaos kan helpen beteugelen. Hoe hachelijk en kwetsbaar dat wel niet is wordt verbeeld door die leerling die in zijn blote kont het water inspringt.

Op het strand delen de mannen brood en visjes. De goede verstaander hoort hoe dat rijmt op een ander verhaal over brood en vis. Daar was de vraag hoe je in godsnaam een grote menigte mensen kunt voeden met vijf broden en twee vissen. Wonder boven wonder bleek er meer dan genoeg te zijn. Nu zit er acht man op het strand met een net dat uitpuilt van de vis: 153 vissen! Daar zijn natuurlijk talloze interessante staaltjes exegese op losgelaten, op dat getal van 153... Ik laat ze hier voor wat ze zijn. Wat de gedachte achter dat aantal ook wezen moge, het is zo'n overvloed, het is meer dan iemand voor mogelijk had gehouden. En laat dat nou precies zijn waartoe die verhalen ons willen verleiden: het schijnbaar onmogelijke voor mogelijk houden.

Heel kort één stap opzij: de verhalen over Jezus zijn ontstaan in de chaos van de Romeinse bezetting maar ook die van conflicten tussen Joodse groeperingen onderling. Die leerling waarvan het verhaal in het bijzonder noemt dat hij met Jezus bevriend is, hij lijkt de Johanneïsche gemeenschap te representeren waarbinnen dit evangelie is ontstaan. De figuur van Simon Petrus lijkt een representant van andere Messianistische groepen. Met die bril op gaat dit verhaal ook over hoe deze gemeenschappen zich op een gegeven moment toch met elkaar verbinden – ze stappen met zijn allen in dezelfde boot. Dat is al een sprong in het diepe op zich: met alle onderlinge verschillen samen in hetzelfde schuitje. Het verhaal steekt ze een hart onder de riem: samen zullen jullie onvoorstelbaar veel mensen weten te vangen voor jullie droom.

Sommigen zullen zeggen dat die bemoediging realiteit is geworden: kijk eens hoeveel christenen er wereldwijd zijn. Maar als we de droom verbinden met dat visioen van brood en recht en waardigheid en liefde voor al wat leeft – zoals we hier altijd zingen als we brood delen – dan hebben we nog wel wat harten te winnen. Sommigen geloven daar überhaupt niet in. Naaïeve linkse praat zou het zijn. Anderen geloven er hartstochtelijk in, maar dat wil nog niet zeggen dat je ook altijd weet hoe er handen en voeten aan te geven.

Daarom een uitnodiging: als je er graag in zou willen geloven, maar je bent soms bang of je weet niet hoe – eet dan mee! Hier delen we elke zondag brood voor onderweg. We hebben ook de antwoorden niet. En we zijn soms net zo bang. Maar twee weten meer dan een. *Alleen kan ook, met twee is beter*, zingt de dichter niet voor niets. Twee of drie of zeven maal zeven. We proberen elkaar te verleiden tot groter dromen. Niet groter in de zin van 'meer'. Maar groter in de zin van 'menswaardiger'. Samen stellen we ons voor hoe het over een andere boeg zou kunnen. In de wereld. Of ook hier – in ons midden. We moedigen elkaar aan om een sprong in het diepe te wagen. En als een van ons een nat pak haalt, sjoeren we hem of haar weer aan boord.

Toch?

Zo moge het in elk geval zijn.

Daarom tot slot, bij wijze van aanmoediging, het slot van een gedicht van Griet op de Beeck. Ze schreef het naar aanleiding van de aanslagen in 2016, in Brussel en het heet 'Laten we durven'.

Laten we moed houden, durven wankelen en redden wat er te redden valt. Onszelf bijvoorbeeld, en mekaar.

Laten we stoppen met hopen en doen wat moet gebeuren om het te doen gebeuren, en mild zijn voor wie dat nog niet kan.

Laten we ze openlaten: onze deuren, onze armen, onze geesten. Laten we pantsers afleggen, en het en de andere tegemoet treden, telkens weer.

Laten we slapende honden keihard wakker maken. Blijven geloven in dromen die ook uitkomen. Veel verwachten, genoeg spijt hebben, in zeven sloten tegelijk lopen, alle dingen aankijken, ook dat wat ons verontrust.

Laten we minachting koesteren voor de hopeloosheid, weten wat we waard zijn, onszelf gunnen wat we verdienen, want dat is vaak meer dan we geneigd zijn te denken.

En laten we begrijpen wat de liefde is, onthouden dat dat alles is, of toch bijna.

Laten we durven.